Cena numeru 6 fen.

№ 172 SOSNOWIEC. — wtorek 31 lipca 1917 roku. Rok VIII.

Cena ogłoszeń: na 1-ej stronie wiersz petitowy m. 1.50 na III-ej stronie— 0.75 f. na IV-ej stronie—0.50 f. nadesłane za wiersz garmontowy — mk. 2.50 Drobne ogłoszenia po 8 fen. za wyraz. Załączenia po mk. 7.50 od tysiąca.

Redakcja i Administracja mieszczą się pod № 1-ym przy ul. Krzywej w Sosnowcu. — Telefon № 298.

Adres dla listów i depesz: „Iskra", Sosnowiec

ISKRA

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Prenumerata wynosi: Z odnoszeniem rocznie m. 21.60 — półrocznie m. 10.80—kwartalnie m. 5.40—miesięcznie m. 1.80 z przesyłką pocztową 1 m. 80 f. miesięcznie. Cena numeru pojedyńczego — 10 fen.

Redakcja otwarta od 8 rano do 7 wiecz. — Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca

Oddziały własne: w Będzinie ul. Małachowskiego 9, w Dąbrowie ul. Sienkiewicza № 6

Nasze sprawy.

Czy milczeć?

Nie zawsze milczenie jest złotem, choć chętnie powołujemy się na znane przysłowie: milczenie — to złoto. Niektórzy zaś, siwizną już przyprószeni publicyści dowodzą, nawet, że milczenie to cała mądrość człowieka. Oczywiście, dla starców milczenie, spokój, to jedyna osłoda życia, ale ludzie młodzi w milczeniu widzą nieśmiałość, rezygnację, pokorę, ale nigdy mądrość. Ci, przyprószeni siwizną starcy radzą milczeć, ale sami — piszą i rozprawiają co według przysłowia niemoże być mądrością, to też byłoby lepiej, gdyby miast innym radzić milczeć —sami milczeli.

Naprawdę jednak ani jednostka, ani naród milczeć nie powinni, zwłaszcza wtedy, gdy nas ze wszystkich stron trapią nieszczęścia, gdy los mści się srodze na życiu narodu.

Rozejrzyjmy się dookoła a zobaczymy naród nasz podzielony na obozy, wzajemnie się zwalczające. Całą energję swoją naród wyładowywa do walki z mirażami, Kłócimy się o to, czego jeszcze nie możemy dostrzec, zamiast wszystkie zmiany w polityce wykorzystywać dla swoich celów. Wyobraźnia bierze górę nad rozumem; dochodzimy nawet do tego, że rozumem nazywamy milczenie, choć o milczącym trudno orzekać, azali mądrym jest czy—głupim.

To też nie milczeć nam się godzi — gdy cały świat tańczy podług taktu muzyki żywiołowej. Jeżeli nie sądzono nam dotąd w tym tańcu równy brać udział to przynajmniej stańmy na straży swoich interesów i piędź po piędzi wydzierajmy życiu to, co stanowić winno naszą jedyną własność. Nie milczeniem jednak zdołamy uzyskać należne nam stanowisko, lecz pracą wzajemnym nawoływaniem się do tej pracy. Nie rezygnacją, lecz twórczością.

Milczenie to hart ducha, to stal — ale dla starców, dla chorych i półtrupów, dla młodych zaś to — bierność, uległość, rezygnacja. Naród zaś chce i musi być młodym, nie zaś zgrzybiałym starcem.

J. J.

Z Rady Stanu.

Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że w czasie najbliższym będą do objęcia stanowiska Inspektorów Szkolnych Okręgowych z siedzibą w Warszawie i miastach prowincjonalnych.

Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z wyższym wykształceniem i odpowiednią praktyką szkolną.

Podania składać należy do Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Tymczasowej Rady Stanu do dn. 20 sierpnia b. r. włącznie.

Do podania należy dołączyć: 1) metrykę, jeżeli w dyplomie lub świadectwie urzędowym jest data urodzenia — metryka zbyteczna; 2) kopję dyplomów i świadectw szkolnych; 3) świadectwo lekarskie; 4) życiorys; 5) spis osób (z adresami), na które składający podanie może się powołać.

Bliższych informacji udziela Kancelarja Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Tymczasowej Rady Stanu (ul. Mazowiecka Nr. 22 — pałac Kronenberga).

W sprawie pokoju.

Dnia 28 b. m. austrjacko-węgierski minister spraw zagranicznych, hr. Czernin, przyjął przedstawicieli prasy austrjackiej i węgierskiej. Przy tej sposobności wygłosił przemowę, w której pomiędzy innymi powiedział:

„Lloyd George w swojej ostatniej mowie oświadczył, że mowa wygłoszona przez kanclerza Rzeszy niemieckiej na posiedzeniu parlamentu z dnia 20 lipca, jest dwuznaczna. Zarzut ten już choćby dlatego jest niezrozumiały, że wyjaśnienia kanclerza były zupełnie jasne i wyraźne, dalekie od wszelkich dwuznaczności.

Zarzut ten będzie jeszcze mniej zrozumiały, gdy zważymy, że Lloyd George w mowie swojej rezolucję pokojową parlamentu niemieckiego pozostawił całkowicie na boku, chociaż rezolucja, na którą kanclerz powoływał sie w swoich wyjaśnieniach, tworzy z mową dr. Michaelisa całość nierozłączną. Te deklaracje rządu Rzeszy i przedstawicielstwa narodowego są wyrazem jednolitej woli narodu niemieckiego w sprawie pokoju.

Pomiędzy Wiedniem a Berlinem istnieje najzupełniejsze porozumienie.

Nigdy nie zgodzimy się na pokój, któryby nie był dla nas zaszczytnym.

Jeżeli koalicja nie chce rozpocząć rokowań z nami na tych zasadach, aż nadto wyraźnie wyjaśnionych, będziemy wojnę tę toczyli w dalszym ciągu i będziemy walczyli do ostateczności.

O przyszłości chcę mówić i chciałbym dać wyraz pragnieniu, aby powiodło się światu wyszukać środki i drogi, któreby trwale zapobiegły powtórzeniu się tak strasznej wojny. Oto są najlepsze podstawy, na których, moim zdaniem, może dojść do skutku pokój na zasadzie porozumienia: 1) Bez przemocy i 2) zapobieżenie powtórzenia się wojny.

Kronika.

Ogólna.

Ks. Zdzisław Lubomirski powrócił onegdaj wieczorem do Warszawy. Książę prezydent przyspieszył swój powrót skutkiem naglących wezwań w ważnych sprawach krajowych.

Zaprzeczenie. Biuro prasowe T. R. S. ogłasza komunikat następujący: „Pisma galicyjskie, a za nimi poznańskie podają tekst dwóch odezw, wydanych rzekomo przez Tymczasową Radę Stanu do legjonistów zaprzysiężonych oraz tych, co przysięgi odmówili. Pisma te zostały przez kogoś wprowadzone w błąd, gdyż T. Rada Stanu odezw podobnych nie wydawała".

Rabini przeciw sjonizmowi. „J. Wort" informuje, że w lokalu „Związku ortodoksów" w Warszawie odbyła się pod przewodnictwem cadyka z Radzymina narada komitetu centralnego razem z „Radą wybitnych talmudystów" z różnych miast. Na naradzie tej powzięto uchwałę, że każdy prawdziwy żyd, silnie się trzymający żydowskiej wiary świętej, nie powinien się łączyć z sjonistami.

Loterja Legjonów Polskich. Dyrekcja „Dobroczynnej loterji klasowej Legjonów Polskich" rozpoczęła już swe czynności i przystąpiła do powierzenia kolektur.

Kolektę główną otrzymał znany w Warszawie przemysłowiec p. Tadeusz Żychliński. Kolektorzy Rady Głównej Opiekuńczej, a także osoby, posiadające krewnych w Legjonach, mają pierwszeństwo, niemniej uwzględniani, są petenci, zasługujący na poparcie. Nie ulega wątpliwości, że szlachetny cel, na jaki obrócone będą dochody loterji — przyczyni się do jaknajwiększego pokupu losów i loterji legjonowej zapewni należne powodzenie.

Kupujący losy mają z jednej strony perspektywę dużych wygranych, a z drugiej — mają to przeświadczenie, że, kupując losy, dopomagają szlachetnemu celowi.

Rezygnacja. Wiceprezes zarządu Rady Głównej Opiekuńczej, p. Antoni Olszewski, zrzekł się tego stanowiska, gdyż wyjeżdża do Lublina, aby tam objąć kierownictwo biurem Towarzystwa przemysłowców na okupację austrjacko-węgierską.

Walka ze spekulacją. Wojenny urząd zwalczania lichwy w Warszawie skonfiskował u bandy, złożonej z 8 spekulantów, 100 centnarów szynki i słoniny, którą zamierzali sprzedać po 8 marek 40 fen. za funt. U innej spółki spekulantów, złożonej z 7 osób, urząd skonfiskował na sumę 50,000 mr. wątrobianki w puszkach.

Z Sosnowca.

Zjazd nauczycielstwa ziemi piotrkowskiej odbędzie się w Częstochowie dnia 20 i 21 sierpnia r. b. Komisja organizacyjna usilnie prosi pragnących uczestniczyć w zjeździe, o doniesienie jej o tym przed 15 sierpnia.

Dyżury komisji odbywają się codziennie od 11 do 1 pp., w przeddzień zjazdu od 10 do 1 i od 3 do 6 pp., a w sam dzień zjazdu od 8 do 10 rano.

Adres komisji: Częstochowa, Teatralna 19A Gimn. męskie Tow. opieki szkolnej.

T-wo rozwoju rzemiosł i handlu. W niedzielę, dn. 29 b. m. o g. 5 pop. w lokalu Gospody mieszczańskiej odbyło się ogólne zebranie Tow. rozwoju rzemiosł i handlu. Sprawozdanie szczegółowe zamieścimy jutro.

Fundusze komunalne. Niektóre gminy powiatu będzińskiego posiadają w depozytach kasy powiatowej fundusze tak zwane komunalne, na które złożyły się sumy z różnych dochodów gminnych jak np. z lasów gromadzkich, ogólnych pastwisk, dzierżawy gruntów gromadzkich i t. p. Fundusze te mogą być użyte tylko na potrzeby ogólne tak zwane gromadzkie i to na zasadzie uchwały gminnej zaakceptowane przez władze, jak np. na reperacje mostów, dróg i t. p. Obecnie z organizowaniem się w gminach straży ogniowych ochotniczych, zarządy tych straży zaprojektowały gromadom włościańskim asygnowanie pewnych funduszów z tych sum na zakupno niezbędnych rekwizytów oraz narzędzi ogniowych, albowiem asygnowanie funduszów z sum, przyznanych przez sejmik powiatowy, nie pokryje rzeczywistych potrzeb. O ile w tej kwestji straże znajdą poparcie wśród gromad włościańskich będą mogły po otrzymaniu uchwał gminnych wystąpić do władz z prośbą o asygnowanie na cel straży sum z funduszów komunalnych.

Słonina znikła, nabiał drożeje. Wyznaczone przez władze okupacyjne ceny na produkty spożywcze, a więc i na słoninę, wowołały, iż słonina znikła z horyzontu jak kamfora, korzystając z czego, przekupnie podwyższyli ceny nabiału o 10 f. na kwarcie, masło zaś doszło w cenie do 7 mk.

„Wspólna praca". W Łomży zaczęło wychodzić przed kilku tygodniami pismo, dwu tygodniowe sprawom ziemi łomżyńskiej poświęcone. Okazowy numer tego pisma p. n. „Wspólna praca" otrzymaliśmy. Jako redaktor i wydawca podpisuje Fr. Hryniewicz.

Fabrykacja dachówek. Często przytrafiające się w ostatnich czasach pożary we wsiach,

powstawały w większości wypadków od iskry z kominów, wzniecających pożary przy panującej suszy, a więc od łatwo palnego materjału, jakim jest krycie d a c h ó w s ł o m ą. To też obecnie t w o r z ą się spółki fabrykacji z gliny i piasku z domieszką cementu, dachówek swojskiego wyrobu dla krycia dachów nowowznoszonych zabudowań zagród włościańskich.

Z handlu. W ubiegłym tygodniu dało się zauważyć wystawianie po sklepach dużej ilości różnego rodzaju wyrobów porcelanowych, które sprowadzili w większej ilości sprytni geszefciarze. Wśród różnego rodzaju naczyń porcelanowych zwracają uwagę różne ozdóbki na które w obecnych czasach nie każdy może sobie pozwolić, to też o ile ceny naczyń są wygórowane, to ozdóbki są tanie.

Z Będzina

Niezamykanie o g r o d u, znajdującego się przy cmentarzu grzebalnym daje możność różnym ulicznikom posuwać się do profanacji cmentarza. W ogrodzie tym zbierają się całymi gromadami amatorzy różnych sportów i urządzają sobie nieraz bardzo swawolne igrzyska, które obfitują w różne wybryki, jak rzucanie kamieniami na cmentarz i t. p.

Nie pojmujemy dlaczego ogród ten nie jest obecnie zamykany, zwłaszcza w soboty, która nastręcza najwięcej zbiegowisk w tym miejscu.

Dawniej — jak nam wiadomo — ogród ten był otwarty tylko w miarę potrzeby — kiedy miał przechodzić pogrzeb lub były wykonywane na cmentarzu jakieś roboty.

Czyżby dozór kościelny nie mógł się zająć tą sprawą?

Kradzież. W nocy z 26 na 27 bm. do mieszkania Rajza przy ul. Małachowskiego № 25 zakradł się — przez wyrżnięcie deski we drzwiach — złodziej i skradł 9 rub. w gotówce i złoty zegarek wartości 120 rub.

Więcej ukraść nie zdążył, gdyż zgrzyt wysuniętej szuflady obudził żonę Rajza i wszczęty krzyk zmusił nocnego gościa do ucieczki.

Z Grodźca.

Dnia 5 sierpnia odbędzie się przedstawienie amatorskie w sali klubowej Tow. Grodzieckiego na dochód Ochronki wiejskiej miejscowej z łaskawym udziałem deklamatora pana Vorbrodta i p. Jana Zawadzkiego dyrektora Teatru Polskiego w Sosnowcu, znakomitego śpiewaka piosenek ludowych. Początek o 5 po południu.

Bilety można nabyć codziennie w Ochronce miejscowej, — a w dzień przedstawienia w kasie teatralnej w klubie Tow. Grodzieckiego.

Bilety od 5 marek — do 1 marki, stojące 50 fen.

Z Ząbkowic.

(Korespondencja własna).

Po miesięcznym pobycie na kolonjach letnich, urządzonych przez Zjednoczone Koła Ligi Kobiet powróciła gromada dzieci z Dąbrowy, Saturna, Sosnowca, Wojkowic i Zawiercia do swych domów. Kolonje, przeznaczone w pierwszej mierze dla dzieci rodzin legjonistów, mieszczą i dzieci z poza rodzin w stosunku 25 proc. Dzieci otrzymują posiłek 4 razy dziennie: śniadanie, obiad z 2 dań, podwieczorek i kolację. Mięso dawane jest 2 razy w tygodniu. Rezultaty pobytu na wsi choć krótkiego dla wygłodniałych dzieci uwydatniają się w wadze, przyrost której średnio wskazuje 3 ft. Wyjątkowo słabsze dzieci pozostały na drugi sezon, na który przybyła nowa partja ze Strzemieszyc, Piasków, Granicy i Grodźca.

Z kraju.

Wiec socjalistyczny w Lublinie. W niedzielę d. 22 b. m. prawica PPS urządziła wiec, na którym po raz pierwszy na gruncie lubelskim przemawiał przedstawiciel lewicy PPS.

Mówca, który wystąpił z jej ramienia, poddał ostrej krytyce politykę prawicy PPS., co wywołało na sali burzliwe zajścia, przyczym ponownie okazało się, iż lewica PPS rośnie w Lublinie w siłę. Ujawniło się to już zresztą przed pół rokiem, gdy podczas wyborów do Rady miejskiej lewica PPS otrzymała połowę socjalistycznych mandatów. Ale w działalności ściśle politycznej lewica PPS dotychczas na zewnątrz nie występowała. Obecnie, wzmógłszy się na siłach, postanowiła snać wyjść na szerszą arenę.

Wystąpienie lewicy PPS na wiecu niedzielnym wywołało żywą konsternację wśród prawicy.

Morderstwo i rabunek. We czwartek wyszedł z domu, zamieszkały w Błesznie pod C z ę s t o c h o w ą rzeźnik Furberg, udając się po zakup bydła dla Olsztyna. Miał on wrócić w południe. Gdy nie zjawił się na czas, dzieci udały się na poszukiwania, przyczym w lesie natknęły się na czyjeś zwłoki. Jak się okazało, były to zwłoki Furberga, którego zamordowano w celach rabunkowych, posiadał on bowiem przy sobie 1000 rubli.

Ofiara mordu miała na głowie worek, ręce — związane.

Wczoraj zwłoki Furberga przewieziono do miasta.

Władze śledcze wdrożyły energiczne dochodzenie.

Tramwaje konne w Warszawie zostaną uruchomione z powodu zredukowania liczby tramwajów elektrycznych. Tramwaje te kursować będą od 8-ej rano do 8-ej wieczorem.

TELEGRAMY.

Dywizja polska przeszła na stronę austrjacką.

BERLIN. (WAT.) Korespondent wojenny „Berliner Volksztng, Adelt“ donosi z frontu wschodniego pod datą 27 lipca:

Gwałtowne środki, zastosowane przez jen. Korniłowa, który do cofających się żołnierzy kazał strzelać z karabinów maszynowych i kartaczownic, nie odniosły żadnego skutku.

Zbuntowani żołnierze powalili strzelających do nich, według rozkazu, artylerzystów wraz z instruktorami angielskimi, a ta dywizja polska, którą znałem już z opowiadań wielu zbiegów pod Brzeżanami, podeptała oznaki rosyjskie, zatknęła orła polskiego i w zwartej masie poddała się. Według ich zeznań, dowodzący nimi jen. Belkowicz został usunięty i wraz z 8-iu innymi jenerałami grupy wojsk jen. Korniłowa oddany pod sąd wojenny.

Batalion żeński w boju.

GENEWA. (WAT.) W walkach w pobliżu Smorgoń otrzymał chrzest wojenny pierwszy żeński batalion rosyjski.

Kobiety rzuciły się w wir walki—jak donosi ajentura Radio —z takim zapałem, że porwały za sobą do walki dywizje sąsiednich odcinków.

Wypadki w Rosji.

BAZYLEA. (WAT.) „Jurnal“ paryski donosi z Petersburga: Rada robotników i żołnierzy odmówiła swej zgody na nadanie rządowi wymaganych praw dyktatorskich,

Żydowski pułk w Rosji.

LONDYN. (WAT.) Biuro Reutera donosi:

Urząd wojenny ogłasza, że w najbliższej przyszłości sformowany będzie żydowski pułk piechoty. Oficerowie tego pułku muszą władać albo językiem żydowskim, albo rosyjskim.

Na sztandarze pułku będzie widniał herb króla Dawida.

Zapowiedź rewelacji.

SZTOKHOLM. Burcew ma w dniach najbliższych ogłosić rewelację, która wstrząśnie nietylko Rosją, ale i w Europie uczyni wrażenie. Ma być ogłoszone nazwisko prowokatora, który dotąd jeszcze zajmuje w Rosji poważne stanowisko polityczne.

Sejm Ukrainy.

GENEWA. (WAT). Dzienniki Lugduńskie donoszą z Kijowa, że Rada ukraińska przybrała nazwę „Sejm niezawisły Ukrainy“.

Aresztowanie Lenina.

Według doniesień dzienników koalicyjnych, Lenin nie został aresztowany w Petersburgu, lecz zbiegł do Finlandji. Z Petersburga donoszą obecnie, że Lenina ujęto w Oziersku (w Finlandji).

Izba gmin przeciw pokojowi.

LONDYN. (WAT). Biuro Reutera donosi: Izba gmin odrzuciła wczoraj wieczorem po bardzo ożywionych debatach 148 głosami przeciwko 19 głosom wniosek pokojowy, wniesiony przez Ramsay Macdnalda, a popierany przez Trevelyana.

Wniosek ten orzekał, że rezolucja pokojowa, uchwalona przez parlament niemiecki, wypowiada zasady, o które walczy Anglja przez czas wojny. Wniosek wzywał rząd do ogłoszenia wspólnie ze sprzymierzeńcami warunków pokojowych, oraz określenia ich na ten raz w sposób bardziej dokładny.

W Austrji.

WIEDEŃ. (WAT.) Od wczoraj są w biegu nowe rokowania w celu utworzenia definitywnego ministerjum, Rokowania prowadzone są osobiście przez prezesa ministrów, dr. Seidlera. Ma być zrobiona próbka uzyskania większości parlamentarnej, zdolnej do pracy, na podstawie programu, specjalnie traktującego sprawy gospodarcze w związku z rewizją konstytucji. Poszczególne narodowości Austrji mają być reprezentowane w gabinecie przez ministrów, piastujących odpowiednie teki.

Warunki angielskiej partji pokojowej.

Angielska partja pokojowa ogłosiła — jak donoszą dzienniki szwajcarskie— program pokojowy, oparty na podstawach, które pozwalają wierzyć w możliwość rychłego, wszystkie strony zadowalającego, pokoju.

Program przedstawiono rządowi angielskiemu, a zawiera następujące punkty:

1) Belgja musi być przywrócona jako państwo niezawisłe.
2) To samo odnosi się do Serbji, Czarnogóry i Rumunji.
3) Polska ma być pełnym niezawisłym państwem.
4) Co do Alzacji i Lotaryngji, Trydentu i innych krajów spornych ma być zastosowany plebiscyt.
5) Kolonje niemieckie mają być Niemcom zwrócone.
6) Austro-Węgry zapewniają wszystkim swoim narodowościom samorząd.
7) Po wojnie niema być gospodarczego bojkotu, a we wszystkich kolonjach zamorskich musi panować zupełna wolność handlu.
8) Wszelkie odszkodowanie wojenne odpada, wszystkie jednak państwa, prowadzące wojnę, muszą się złożyć na kwotę potrzebną do odbudowy tych obszarów, które najwięcej ucierpiały przez wojnę.

Redaktor odpowiedzialny i wydawca Ryszard Monsiorski. Drukarnia Ryszarda Monsiorskiego.

Za pozwoleniem cenzury niemieckiej m. Sosnoca. w